

5 รูปแบบสำหรับการจัดการการสอนในสถานการณ์โรคอุบัติใหม่

5 Models for Teaching Management in Emerging Disease Situations

ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี และ ปัทมา สันชาตรี
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอภัยภูเบศร

Theeraphat Thinsandee and Papatchaya Sangchatree

Mahamakut Buddhist University Roi, Et Campus1

Email: dr.theeraphat.th@gmail.com

วันที่รับบทความ: 15 กันยายน 2564; วันที่แก้ไขบทความ 25 ตุลาคม 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 25 ตุลาคม 2564

Received: September 15, 2021; Revised: October 25, 2021; Accepted: October 25, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายถึงสถานการณ์โรคอุบัติใหม่ นั่นคือ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด 19) ที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนในระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากผู้เรียนและผู้สอนรวมทั้งผู้ปกครองต้องมีการปรับตัวต่อสถานการณ์โรคอุบัติใหม่นี้ จากการที่ผู้เรียนและผู้สอนเคยทำการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียน ในห้องเรียนแต่ละระดับชั้น ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่โดยผู้เรียนเรียนอยู่ที่บ้านและผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทในการให้คำแนะนำช่วยเหลือและดูแลผู้เรียนระหว่างที่มีการจัดการเรียนการสอนที่บ้าน รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์โรคอุบัติใหม่ที่เหมาะสมและเป็นไปตามมาตรการการป้องกันโรคระบาดโควิด 19 ได้แก่ การเรียนการสอนแบบ Online การเรียนการสอนแบบ On hand การเรียนการสอนแบบ On air การจัดการเรียนการสอนแบบ On site และการเรียนการสอนแบบ On demand

คำสำคัญ : การจัดการการสอน, โรคอุบัติใหม่

Abstract

This article aimed to explain describe the situation of emerging coronavirus (Covid 19) disease. Affects teaching management at the pre-primary level to the upper secondary level. learners and teachers Including parents must adapt to this emerging disease situation. In the past, students and teachers used to manage teaching at schools. In the classroom at each grade level must change the way of teaching and learning in a new way, where learner study at home. Parents provide guidance, support and care for learners during home schooling. Appropriate teaching and learning management model in emerging disease situations are as follows: online, on hand, on air, on site and on demand.

Keywords: Teaching Management, Emerging Disease

บทนำ

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) มีการแพร่ระบาดตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา และจากการแพร่ระบาดครั้งนี้ส่งผลกระทบต่อประชากรในทุกๆด้าน เช่น ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน ที่มีการดำเนินวิถีชีวิตแบบใหม่ที่เรียกว่า “NEW Normal” แปลเป็นภาษาไทยได้ว่า ความปกติใหม่ หรือฐานวิถีชีวิตใหม่ ซึ่งหมายถึง รูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต เนื่องมาจากมีบางสิ่งมากระทบ ทำให้แบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ ภายใต้แนวปฏิบัติใหม่ที่ไม่คุ้นเคย รูปแบบวิถีชีวิตใหม่นี้ ประกอบด้วยวิถีคิด วิธีเรียนรู้ วิธีสื่อสาร วิธีปฏิบัติและการจัดการ การใช้ชีวิตแบบใหม่เกิดขึ้นหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ทำให้มนุษย์ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่าจะดำรงรักษาวิถีดั้งเดิมหรือหวนถึงอดีต ส่งผลให้สังคมเกิดความระมัดระวังตัวเพิ่มขึ้น มีการเฝ้าระวังการติดต่อ และการป้องกันโรค โดยใช้มาตรการระยะห่างทางสังคม (social distancing) คือ การยืน นั่ง ห่างกัน 1.5 - 2 เมตร งดการรวมตัวเป็นหมู่คณะ การรับประทานอาหารสำหรับเป็นชุดคนเดียว เปลี่ยนระบบการสื่อสารในภาคธุรกิจและการศึกษาให้เป็นรูปแบบออนไลน์ เป็นต้น (รณชัย คนบุญ, 2563 : 76)

จากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็นอย่างมาก จึงทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาขึ้น ในสถานการณ์โควิด-19 ระบาด เราควรเปลี่ยนให้ทุกๆที่กลายเป็นโรงเรียน เพราะการเรียนรู้ยังต้องดำเนินอยู่แม้นักเรียนไม่สามารถไปโรงเรียนตามปกติ ในหลายประเทศที่ประกาศมาตรการปิดโรงเรียน รัฐบาลมักจะออกมาตรการด้านการเรียนรู้มารองรับ ด้วยการเรียนทางไกล รูปแบบต่างๆ โดยพิจารณาจากเงื่อนไขความพร้อมด้านอุปกรณ์ ความพร้อมของพ่อแม่ และความพร้อมตามช่วงวัยของเด็ก สำหรับประเทศไทย ความท้าทายในการเปลี่ยนครั้งนี้ไม่ใช่แค่การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์โควิด-19 เท่านั้น แต่ควรเป็นการ “เปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส” ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีกว่าเดิม ดังนั้นมาตรการการเรียนรู้ของไทยจึงไม่ควรปรับแค่กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน แต่ต้องปรับใหญ่ทั้งระบบการเรียนรู้ที่ต้องสอดคล้องกันและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของเด็ก โดยควรดำเนินการดังนี้

1. กระชับหลักสูตร ปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์โควิด-19 และสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทราบ หลักสูตรการศึกษาพื้นฐานของไทยในปัจจุบัน เน้นเนื้อหาหนัก ครูจำเป็นต้องใช้เวลาเยอะเพื่อสอนได้ครบถ้วน และไม่เอื้อให้นักเรียนมีส่วนร่วม (Active Learning) เท่าที่ควร และหากยังใช้หลักสูตรเดิมในการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ครูจะต้องใช้เวลาสอนมากขึ้นเพื่อสอนให้ครบถ้วน การปรับหลักสูตรให้กระชับควบคู่ไปกับจัดลำดับความสำคัญ รวมทั้งผ่อนคลายตัวชี้วัดเรื่องโครงสร้างเวลาเรียนจะ

สามารถช่วยลดความกดดัน เพื่อให้ครูสามารถนำไปวางแผนการสอนและใช้เวลาได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งออกคู่มือหลักสูตรฉบับย่อสำหรับผู้ปกครอง เพื่อสื่อสารให้เข้าใจถึงหลักสูตรที่เปลี่ยนแปลงไป

2. เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ ความยืดหยุ่นในการใช้เวลาและการเลือกรูปแบบการเรียนจะทำให้ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล (personalized learning) ได้

3. ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และสอนอย่างมีแผนที่เหมาะสม ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ครูจะต้องเตรียมความพร้อมก่อนการสอนแบบใหม่ วิธีการหนึ่งคือ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะหลังการระบาดของโควิดสิ้นสุดลง ทั้งนี้ควรเริ่มต้นโดยการจัดกลุ่มตัวชีวิตให้เป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้แผนการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์การระบาด

4. ยกระดับการประเมินเพื่อการพัฒนา (formative assessment) เพื่อไม่ให้เด็กเสียโอกาสพัฒนาความรู้และทักษะ เมื่อนักเรียนไปโรงเรียนตามปกติไม่ได้ ครูกับนักเรียนก็จะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันลดลง ทำให้ครูไม่สามารถติดตามพัฒนาการของนักเรียนได้เต็มที่ อาจทำให้ไม่สามารถรู้ปัญหาของนักเรียนได้ทันเวลา โดยเฉพาะความรู้ด้านภาษาและการคำนวณ ซึ่งอาจจะส่งผลเสียต่อการเรียนรู้ระยะยาว การประเมินเพื่อพัฒนาจึงไม่สามารถลดหรือละทิ้งไปได้ทั้งการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (assessment for learning) ของเด็ก เพื่อให้ครูทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก โดยจะสามารถให้ feedback กับเด็กและปรับแผนการเรียนรู้ได้ตรงตามสถานการณ์ และการประเมินซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ (assessment as learning) ของเด็ก โดยครูเปิดโอกาสให้เด็กย้อนคิดถึงกระบวนการเรียนของตนเอง กระบวนการนี้จะทำให้เด็กมีความรับผิดชอบและเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น รวมถึงเมื่อเด็กเข้าใจตนเองก็จะเป็นโอกาสที่จะวางแผนการเรียนรู้ของตนเองร่วมกับผู้ปกครองและครูได้ (ภูษิมา ภิญญโสวินวัฒน์, 2563 : online)

จะเห็นได้ว่าการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษามาก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาไทย ทำให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องเร่งปิดภาคการศึกษา และเลื่อนระยะเวลาการเปิดภาคการศึกษาออกไป รวมถึงใช้รูปแบบการเรียนการสอนในระบบทางไกล หรือการเรียนการสอนออนไลน์มาเป็นสื่อกลางให้ผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งเป็นทางเลือกที่ตอบสนองกับมาตรการเพิ่มระยะห่างทางสังคมได้ดีที่สุดในช่วงเวลานี้ ระบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่นำมาปรับใช้ทั้งในไทยและต่างประเทศ มีทั้งระบบการบรรยายสดที่ผู้เรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนได้ทันที คือเห็นหน้าโต้ตอบสอบถามคุยกันได้ (สิริพร อินทสนธ์, 2563 : 203-213). และการสอนแบบวิดีโอที่ผู้สอนสามารถอัดล่วงหน้าและผู้เรียนสามารถติดตามภายหลัง นอกจากนี้ระบบการเก็บคะแนนและตัดเกรดจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง ลดสัดส่วนของคะแนนจากงานกลุ่มที่มีความจำเป็นจะต้องทำงานร่วมกันหรือทำร่วมกันได้ผ่านทางออนไลน์ด้วยเครื่องมือทันสมัยต่าง ๆ เช่น google drive, google meet, google hang out, line group, face time, skype และ zoom meeting เป็นต้น มหาวิทยาลัยหลายแห่งเริ่มพิจารณาถึงการเลื่อนการสอบหรือเปลี่ยนการสอบเป็นระบบออนไลน์เพื่อลดความเสี่ยงในการชุมนุมกันของผู้เรียน มีการเลื่อนรับ

ปริญญา การยกเลิกหรือลดกิจกรรมส่งเสริมทักษะและความรู้ ถึงแม้การเรียนการสอนออนไลน์จะมีข้อดีในการลดระยะห่างทางสังคม มีช่องทางสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนได้สะดวก และสามารถใช้อุปกรณ์ออนไลน์ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมได้มากขึ้น แต่จากเหตุการณ์การทดลองการเรียนออนไลน์ที่ผ่านมายังพบปัญหาที่ตามมาหลายประการ ได้แก่ การสอนที่เป็นการสื่อสารทางเดียว มีโอกาสเกิดความผิดพลาดในการรับรู้ เพราะฉะนั้นต้องมีแบบทดสอบที่ประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียน เด็กบางรายไม่มีสมาธิในการเรียน ผู้ปกครองไม่มีเวลาเฝ้าดูแลเด็ก รวมถึงการเข้าถึงอุปกรณ์เรียนออนไลน์ไม่ว่าจะเป็น โทรศัพท์ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ หรือสัญญาณอินเทอร์เน็ตยังคงมีข้อจำกัด เพราะฉะนั้น การเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษา ต้องอาศัยความร่วมมือทั้งในระดับเชิงนโยบายและระดับสถานศึกษา ดังนี้

ระดับนโยบาย

1. พัฒนาและส่งเสริมการใช้งานแพลตฟอร์มการเรียนการสอนออนไลน์ที่เป็นศูนย์รวมของทั้งการจัดห้องเรียน พื้นที่ทำกิจกรรม พื้นที่สำหรับส่งงาน รวมทั้งการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน
2. นำทรัพยากรการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านและการเรียนการสอนเข้าสู่ระบบออนไลน์ และประชาสัมพันธ์วิธีเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้เหล่านี้ผ่านทางโทรศัพท์ เว็บไซต์ และสื่อสังคมออนไลน์
3. ถ่ายทอดรายการเพื่อการศึกษาผ่านโทรทัศน์เพื่อเน้นความสำคัญของ “การศึกษาที่บ้าน” และให้เกิดการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง
4. หาแนวทางจูงใจให้ผู้เรียนเข้ามาเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ หรือระบบการเรียนการสอนทางไกลด้วยการเรียนกับผู้สอนหรือผู้เชี่ยวชาญที่มีชื่อเสียง
5. จัดทำแนวปฏิบัติเพื่อการสนับสนุนการเรียนการสอนแบบออนไลน์แก่สถาบันการศึกษาทั่วประเทศ
6. หน่วยงานการศึกษาระดับชาติเป็นผู้ให้คำแนะนำแก่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ในการวางแผนจัดการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นเพื่อความยืดหยุ่นด้านการเรียนการสอนของแต่ละสถาบัน
7. จัดทำความร่วมมือกับหลายภาคส่วน ทั้งภาคเอกชนและรัฐบาลเพื่อจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพ
8. ออกมาตรการให้ความช่วยเหลือผู้เรียนในกลุ่มยากจน เช่น การจัดส่งหนังสือและอุปกรณ์การเรียน และอาหารไปยังที่บ้านของผู้เรียน

ระดับสถาบันการศึกษา

1. สนับสนุนผู้สอนให้สามารถทำงานร่วมกัน และจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดหาเจ้าหน้าที่ทางเทคนิคเพื่อคอยให้การช่วยเหลือทางด้านเทคนิค
2. ออกแบบแนวปฏิบัติเพื่อให้ผู้สอนมีแนวทางในการดูแลผู้เรียนทั้งในเรื่องของการเรียนรู้และความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน
3. จัดทำคู่มือสำหรับผู้ปกครองเพื่อเป็นแนวทางในการสนับสนุนกิจกรรมและการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์และระบบทางไกล (รณชัย คนบุญ, 2563 : 57-58)

อย่างไรก็ตามในสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) นี้ นอกจากการเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่เป็นที่นิยมกันอย่างแพร่หลายแล้ว ยังมีรูปแบบการเรียนการสอนอีกหลายรูปแบบที่นำมาใช้จัดการเรียนการสอนในช่วงการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) เช่น Online การเรียนการสอนแบบ On hand การเรียนการสอนแบบ On air การจัดการเรียนการสอนแบบ On site และการเรียนการสอนแบบ On demand เป็นต้น

การจัดการเรียนการสอน แต่ละรูปแบบในช่วงการแพร่ระบาดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) นั้น เป็นนโยบายด้านการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการได้ผลักดันให้สถานศึกษาต่าง ๆ ดำเนินการในเรื่องนี้ อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อรับมือกับปัญหาการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ยังคงทวีความรุนแรงอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 รูปแบบนี้ ประกอบด้วย On Site, On Air, Online, On demand, และ On Hand ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่มีวิธีการแตกต่างกัน 5 รูปแบบ ที่ได้ถูกนำมาเข้ามาช่วยเหลือในด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในช่วงของวิกฤตการระบาดที่ส่งผลทำให้ไม่สามารถที่จะเปิดเรียนได้ตามปกติ โดยจะเป็นการใช้การจัดการเรียนการสอนทั้ง 5 รูปแบบ ร่วมกันอย่างบูรณาการ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนระบบการศึกษาให้ได้มากที่สุด

สำหรับการที่สถานศึกษาใดจะเลือกใช้การเรียนการสอนรูปแบบใดนั้น แต่ละสถานศึกษาจะเป็นผู้กำหนดตามบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ และความพร้อมของผู้เรียนในพื้นที่ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงมาตรการในการป้องกันโรคด้วย เพราะสำหรับรูปแบบการสอนบางอย่าง อาจจำเป็นต้องขออนุญาตจากหน่วยงานป้องกันโรคระบาดที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ถึงจะเปิดการเรียนการสอนในรูปแบบนั้นได้ ทั้งนี้ก็เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ โดยที่นักเรียนและผู้สอนนั้นยังคงปลอดภัยจากโรคระบาดด้วยนั่นเอง ดังนั้นการที่แต่ละสถานศึกษาจะเลือกใช้การเรียนการสอนรูปแบบใดนั้น เราจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรู้จักรูปแบบการสอนเหล่านั้นเสียก่อน และต้องเข้าใจถึงข้อดีและข้อจำกัดของแต่ละรูปแบบด้วย จึงจะสามารถเลือกเฟ้นวิธีการที่เหมาะสมกับผู้เรียนในความดูแลได้ ซึ่งการเรียนการสอนทั้ง 5 รูปแบบนั้น ผู้เขียนได้สรุปและอธิบายถึงข้อดีและข้อจำกัดไว้ดังนี้

การจัดการเรียนการสอนรูปแบบ On Site

On Site หมายถึงการเรียนบนเว็บไซต์ เพราะความจริงแล้ว มันหมายถึงการอยู่กับที่ ซึ่งก็คือ การเรียนในห้องเรียนตามปกตินั่นเอง เพียงแต่ถ้าเป็นในช่วงของการระบาด ชั้นเรียนจะลดขนาดลง โดยมีการกำหนดจำนวนผู้เรียนในแต่ละห้องเพื่อไม่ให้แออัดจนเกินไป ซึ่งสถานศึกษาอาจใช้วิธีการเพิ่มห้องเรียนหรือนักเรียนสลับวันมาเรียนก็ได้ วิธีนี้ช่วยให้ผู้เรียนและครูผู้สอนนั้นไม่ต้องปรับตัวมาก ทำให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้ง่าย แต่อย่างไรก็ดี ด้วยสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด 19 ทำให้การจัดการเรียนการสอนรูปแบบนี้จะต้องขออนุญาต ซึ่งก็ต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์การระบาดในพื้นที่ว่าจะสามารถเปิดได้หรือไม่

ข้อดี

- ผู้เรียนและครูผู้สอนไม่ต้องปรับตัวมาก สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามปกติ
- ครูผู้สอนสามารถควบคุมดูแลผู้เรียนได้จากการสอนในชั้นเรียน

ข้อจำกัด

- ไม่สอดคล้องกับมาตรการป้องกันการระบาด จึงยังไม่เหมาะสมกับสถานศึกษาที่อยู่ในบริเวณที่มีการระบาดหนัก
- จำเป็นจะต้องเข้าเรียนในชั้นเรียน ไม่สามารถเรียนจากที่ไหนได้

การจัดการเรียนการสอนรูปแบบ On Air

การเรียนรู้จากโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ที่มีตารางออกอากาศตามกำหนดชัดเจน โดยในที่นี้ สถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) จะเป็นตัวหลักในการกระจายสัญญาณ ซึ่งใช้โรงเรียนวังไกลกังวลเป็นฐานในการถ่ายทอดการจัดการเรียนการสอน ทำให้สามารถเข้าถึงโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลได้ และช่วยกระจายโอกาสทางการศึกษา

ข้อดี

- ผู้เรียนรับชมการออกอากาศผ่านเครื่องรับโทรทัศน์ และปัจจุบันยังสามารถรับชมรายการย้อนหลังผ่านอุปกรณ์สื่อสารที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้อีกด้วย
- ใช้การถ่ายทอดการสอนในชั้นเรียน ทำผู้เรียนรู้สึกเหมือนนั่งเรียนในห้องเรียน

ข้อจำกัด

- ส่วนใหญ่เป็นรายการที่ผลิตเก็บไว้หลายปี จึงอาจมีเนื้อหาบางส่วนที่ไม่สัมพันธ์กับปัจจุบัน
- จำเป็นต้องมีการเชื่อมต่อสัญญาณดาวเทียมหรือสัญญาณอินเทอร์เน็ตสำหรับการรับชม

การจัดการเรียนการสอนรูปแบบ On Demand

เป็นการเรียนรู้ผ่านเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันทางการศึกษาต่าง ๆ ที่มีชุดโปรแกรมในจัดทำบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ให้ครูผู้สอนใช้งาน หรือเป็นคลังที่รวบรวมบทเรียนสำเร็จรูปต่างๆ สำหรับเป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งทั้งผู้เรียนและครูผู้สอนนั้นจะสามารถเลือกใช้เว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันเหล่านั้นร่วมกัน ในการเรียนการสอน

ข้อดี

- เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนและผู้เรียนเลือกใช้เว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันในการเรียนรู้ร่วมกันได้
- เว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันถูกสร้างมาเฉพาะสำหรับการจัดการเรียนการสอน ทำให้มีเครื่องมือใช้งานที่เข้ากับจัดการเรียนรู้ หรือมีบทเรียนสำเร็จรูปที่จัดเตรียมไว้ให้ครูผู้สอนใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนได้

ข้อจำกัด

- ผู้ให้บริการเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันบางแห่งอาจมีการเรียนเก็บค่าใช้จ่ายในการใช้บริการหรือเข้าถึงบริการที่มากขึ้น
- จำเป็นต้องใช้มีอุปกรณ์สื่อสารและสัญญาณอินเทอร์เน็ตเพื่อเชื่อมต่อในการเรียนรู้

การจัดรูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบ Online

คือ รูปแบบการเรียนการสอนที่ให้ครูผู้สอนเป็นผู้จัดการเรียนการสอนต่อหน้าผู้เรียนโดยผ่านเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันสำหรับการสื่อสารออนไลน์ต่างๆ หรือผ่านบริการออนไลน์ที่ทางโรงเรียนได้ดำเนินการในการกระจายการเรียนรู้ไปสู่นักเรียน ซึ่งนับว่าวิธีการเป็นรูปแบบที่ถูกใช้ในการจัดการเรียนการสอนจำนวนมากในปัจจุบัน

ข้อดี

- สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามความต้องการของสถานศึกษา
- ครูผู้สอนและผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กันผ่านการสื่อสารออนไลน์

ข้อจำกัด

- จำเป็นต้องฝึกอบรมบุคลากรในการใช้เครื่องมือ
- จำเป็นต้องใช้มีอุปกรณ์สื่อสารและสัญญาณอินเทอร์เน็ตในการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอนรูปแบบ On Hand

ครูผู้สอนจัดทำใบงานให้กับนักเรียน โดยเป็นลักษณะของแบบฝึกหัดหรือแบบเรียนสำเร็จรูปให้นักเรียนไปเรียนรู้ด้วยตัวเองและทำการบ้าน โดยครูผู้สอนอาจไปเยี่ยมเพื่อแนะนำนักเรียนในการทำใบงานบ้างเป็นครั้งคราว หรืออาจให้ผู้ปกครองทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำและช่วยเหลือนักเรียนก็ได้

ข้อดี

- สามารถดำเนินการได้ง่าย
- สามารถช่วยเหลือผู้เรียนที่เข้าไม่ถึงการเชื่อมต่อออนไลน์ได้

ข้อจำกัด

- การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนมีน้อย
- สิ้นเปลืองกระดาษและค่าจัดส่ง (นรรีซต์ ผินเชียร, 2564 : online)

บทสรุป

การจัดการเรียนการสอนในแต่ละรูปแบบนั้น ต่างก็มีข้อดีและข้อจำกัดแตกต่างกันไป ซึ่งการเลือกใช้การเรียนการสอนรูปแบบใดนั้น ก็ขึ้นอยู่กับแต่ละสถานศึกษาว่าจะเลือกใช้แบบใดให้เหมาะสมกับสถานการณ์และการจัดเตรียมของสถานศึกษา ขณะเดียวกันก็ต้องเหมาะสมกับกับบริบทของผู้เรียนด้วย ไม่จำเป็นว่าต้องใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งเป็นพิเศษ เราอาจจะบูรณาการทั้งหมดหรือบางส่วนร่วมกัน เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสถานศึกษานั้น ๆ ได้ ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเฉพาะของแต่ละสถานศึกษาที่สามารถขับเคลื่อนการศึกษาให้ไปต่อได้ได้ท่ามกลางกระแสวิกฤตโรคระบาดนี้

เอกสารอ้างอิง

- นรรักษ์ ฝันเชียร. (2564). เจาะลึกการเรียนรู้ 5 ON ในช่วงโควิด 19 ON ไหน เหมาะกับใคร. สืบค้นเมื่อ 7 สิงหาคม 2564, จาก <https://www.truelookpanya.com/blog/content/89237/-teaartedu-teaart->.
- ภูมิมา ภิญญินวิวัฒน์. (2563). จัดการเรียนการสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด-19: จากบทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย. สืบค้นเมื่อ 7 สิงหาคม 2564, จาก <https://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and-learning-in-covid-19-pandemic/>.
- รณชัย คนบุญ. (2563). “ความปกติใหม่” ของภาคการศึกษาไทย ในรูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาพยาบาล. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สิริพร อินทสนธิ์. (2563). โควิด - 19 : กับการเรียนการสอนออนไลน์ : กรณีศึกษา รายวิชาการเขียนโปรแกรมเว็บ COVID - 19 and Online Teaching case study: WebProgramming Course. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 22 (2), 203-213.